

27.11.2019

Ärende/8

§ 345

Den av ledamoten Nelli Ruotsalainen väckta motionen om säkerställande av tillgången till inkvartering för LHBTIQ-asylsökande och dess trygghet

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Nelli Ruotsalainen och 16 andra ledamöter föreslår att Helsingfors ska beakta den särskilt sårbara ställningen för de asylsökande som hör till köns- och sexualminoriteter och ska säkerställa tillgången till trygg, decentraliserad och långvarig inkvartering för dessa i huvudstadsregionen.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att ordnandet av inkvartering och övriga mottagnings-tjänster för asylsökande baserar sig på mottagningslagen (lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel 746/2011). Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd inkvarteras på en förläggning eller de kan själva ordna sin inkvartering i enskild inkvartering. För den som bor i enskild inkvartering ordnas övriga mottagnings-tjänster på den förläggning där personen är registrerad som kli-

ent. Migrationsverket sköter finansieringen, styrningen och planeringen samt övervakningen av mottagningsverksamheten.

Stadsstyrelsen har 17.10.2016 (§ 896) godkänt ett avtal mellan Migrationsverket och Helsingfors stad om ordnande av mottagningen av dem som behöver internationellt skydd eller får tillfälligt skydd. I enlighet med avtalet lades Helsingfors stads förläggnings verksamhetsställe med 200 klientplatser vid Karlsgatan ner år 2019. Samtidigt lades Finlands Röda kors förläggning Auramo med 100 klientplatser ner. Härigenom minskade antalet klientplatser i Helsingfors med sammanlagt 300 år 2019. Mottagningstjänsterna i Helsingfors består av Helsingfors stads transitförläggning med 200 klientplatser på Nylandsgatan och ett verksamhetsställe för enskild inkvartering i Krämertsskog. Enligt en situationsöversikt från september 2019 var ca 900 asylsökande i enskild inkvartering i Helsingfors.

Migrationsverket förutsätter att alla mottagningscentraler ska ha behövlig beredskap och yrkeskompetens att sörja för tjänster för och behov hos klienter som hör till köns- och sexualminoriteter. Då klienter flyttar från transitförläggningar till förläggningar för väntefasen beaktas klienternas sårbarhet utifrån både klienternas egna önskemål och förläggningens multiprofessionella arbetsgrupps bedömning.

Migrationsverket har reserverat klientplatser för asylsökande som behöver särskilt stöd på Helsingfors, Tammerfors och Vasa förläggningar. Till exempel asylsökande som hör till köns- och sexualminoriteter kan inkvarteras på Helsingfors förläggnings verksamhetsställe vid Nylandsgatan av en särskild orsak, såsom för tryggnad av kontinuitet i ett terapiförhållande. På årsnivå har några få personer dylika inkvarteringsbehov i Helsingfors. Nedläggningen av förläggningar har inte påverkat antalet klientplatser för asylsökande i behov av särskilt stöd på Helsingfors förläggning. Enligt Migrationsverkets bedömning är den nuvarande beredskapen att svara mot behoven hos asylsökande i behov av särskilt stöd på god nivå i Helsingfors.

Säkerheten på förläggningarna är en av de strategiska och funktionella målsättningarna för mottagningsverksamheten. I vilken grad säkerheten förverkligas följs med regelbundna klientresponssenkäter, övervakningsbesök och händelseanmälningar om avvikelser i säkerheten som Migrationsverket låter göra. Enligt resultaten från en klientresponssenkät år 2018 upplevde asylsökandena att säkerheten på förläggningarna var på en bra eller en mycket bra nivå. På basis av övervakningsbesöken och händelseanmälningarna har säkerhetsproblemen i fråga om köns- och sexualminoriteterna inte blivit framhävda som fenomen.

Trygg inkvartering kan förverkligas såväl på en förläggning som i en på ett tillbörligt sätt ordnad enskild inkvartering. Den i motionen angivna risken för bl.a. ekonomisk exploatering eller annat utnyttjande är dock enligt Migrationsverkets bedömning hopkopplad till enskild inkvartering, varför inkvartering på en förläggning ofta är ett tryggare alternativ för klienten. Asylsökanden har, om han eller hon så vill, möjlighet att återkomma från enskild inkvartering till en förläggning under hela asylprocessen. Inkvartering på en förläggning kan förverkligas också enligt en s.k. decentraliserad modell till exempel genom att utnyttja kommunens obebodda hyresbostäder. Helsingfors stads utmanande hyresbostads-situation lämpar sig dock inte för att förverkliga modellen.

Den inkvartering som erbjuds asylsökanden som en del av mottagningstjänster är av tillfälligt slag. Asylsökanden inkvarteras under väntefasen på en förläggning eller i enskild inkvartering om han eller hon så vill. Beslut om internationellt skydd och uppehållstillstånd fattas av Migrationsverket eller eventuellt av besvärinstanser med stöd av inkommet material från asylutredningen, och beslutens innehåll påverkas inte av på vilken förläggning asylsökanden har varit registrerad som klient.

Migrationsverket ansvarar för anpassning av förläggningarnas kapacitet enligt det behövliga antalet klientplatser och för att ge tillbörliga instruktioner för personalen i fråga om identifiering av sårbarheter. De nuvarande platsantalen och inkvarteringsarrangemangen svarar på hela landets nivå mot inkvarteringsbehovet hos de asylsökande som hör till köns- och sexualminoriteter.

Social- och hälsovårdsnämnden anser dock att det är viktigt att Helsingfors förläggningar aktivt arbetar för att förbättra inkvarteringssituationen för de asylsökande som hör till köns- eller sexualminoriteter och för att säkerställa en trygg asylprocess för dem. Stadsstyrelsen anser på basis av en helhetsbedömning i ärendet att de nuvarande arrangemangen svarar mot behoven av trygg inkvartering och stöd hos de asylsökande i Helsingfors som hör till de aktuella köns- eller sexualminoriteterna.

Stadsstyrelsen förutsätter att Helsingfors i samverkan med Migri försöker säkerställa att man tillräckligt tidigt identifierar behovet av stöd för asylsökande som är i sårbar ställning för att de hör till köns- och sexualminoriteter.

Enligt förvaltningsstadgan ska stadsfullmäktige behandla motioner som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Ett utlåtande från social- och hälsovårdsnämnden har inhämtats i ärendet. Svaret har beretts av stadskansliets näringslivsavdelning.

27.11.2019

Ärende/8

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Bilagor

1 Aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 18.11.2019 § 776

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Nelli Ruotsalaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

18.11.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys perustelutekstin 10 kappaleen jälkeen:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että Helsinki pyrkii varmistamaan yhteistyössä Migrin kanssa, että haavoittuvassa asemassa olevien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden tuen tarve tunnustetaan riittävän varhain."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Mika Raatikainen, Wille Rydman

27.11.2019

Ärende/8

Ei-äännet: 12

Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus hyväksyi Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 2 - 12 (1 tyhjä).

11.11.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.09.2019 § 216

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ja 16 muun valtuutetun LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamista koskeva valtuustoaloitteesta:

”Turvapaikanhakijoiden majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen järjestäminen perustuu vastaanottolakiin (laki kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011). Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen tai hän voi järjestää majoituksensa itse yksityismajoituksessa. Yksityismajoituksessa asuville muut vastaanottopalvelut järjestetään siitä vastaanottokeskuksesta, jonka asiakkaaksi henkilö on rekisteröitynyt. Helsingin kaupunki järjestää majoitusta ja muita vastaanottopalveluja Maahanmuuttoviraston kanssa tehtyyn sopimukseen perustuen. Vastaanotto toiminnan rahoituksesta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Helsingin kaupungin alueella väheni yhteensä 300 turvapaikanhakijoiden majoituspaikkaa sen jälkeen kun Helsingin vastaanottokeskuksen Kaarlenkadun toimipiste (200 paikkaa) ja SPR:n Auramon vastaanotto-

keskus (100 paikkaa) suljettiin keväällä 2019. Helsingin vastaanotto-keskus koostuu 1.6.2019 alkaen Punavuoren toimipisteestä (200 asiakaspaikkaa) ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä (noin 1000 asiakasta). Punavuoren toimipiste on niin sanottu kauttakulkukeskus, jossa asiakkaat majoittuvat turvapaikkapuhutteluun saakka ja siirtyvät sen jälkeen odotusajan keskuksiin odottamaan päätöstä turvapaikkapuhuttelusta. Yksityismajoituspalvelupisteestä palvelut tarjotaan koko turvapaikkaprosessin ajan asiakkaille, jotka majoittuvat tuttavien tai sukulaisten luona Helsingissä.

Helsingin vastaanottokeskuksessa majoitus on järjestetty siten, että perheille on omat huoneet sekä naisille ja miehille erilliset huoneet. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille viestitetään yhdenvertaisesta kohtelusta sateenkaarilipuin yksiköiden seinillä. Asian tullessa puheeksi työntekijän tapaamisella asiakkaille kerrotaan Helsinki Pride -yhteisön (aiemmin HeSeta) toiminnasta.

Maahanmuuttoviraston tilannekeskus koordinoi asiakkaiden siirrot kauttakulkukeskuksista odotusvaiheen vastaanottokeskuksiin turvapaikkapuhuttelun jälkeen. Helsingin vastaanottokeskuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä tilannekeskuksen kanssa. Tilannekeskukselle viestitään asiakkaiden majoituksen järjestämiseen liittyvistä tarpeista sekä asiakkaiden toiveiden että vastaanottokeskuksen moniammatillisen työryhmän arvion perusteella. Maahanmuuttovirasto on varannut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen majoittamiseen paikkoja Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteen lisäksi esimerkiksi Tampereen ja Vaasan vastaanottokeskuksista.

Maahanmuuttoviraston pyynnöstä Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteessä on vakinaisesti majoittuneena muutamia asiakkaita johtuen heidän erityisen haavoittuvasta asemastaan tai palvelutarpeestaan. Joitakin traumatisoituneita seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia asiakkaita on vakinaistettu terapiasuhteen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vakinaistamispäätös tehdään vastaanottokeskuksen johtajan toimesta. Vakinaistamisvaiheessa ollaan yhteydessä maahanmuuttajapalveluihin ja kerrotaan mahdollisesta kuntapaikan ja asunnon tarpeesta myöhemmin. Helsingin tilanne vastaanottopalvelujen osalta on ollut hyvä, joten erityisen haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita on voinut jäädä Helsingin vastaanottokeskuksen palvelujen piiriin.

Osassa vastaanottokeskuksia, kuten Vaasan vastaanottokeskuksessa, asiakkaat majoitetaan kaupungin vuokra-asuntoihin. Helsingissä ei ole tyhjiä vuokra-asuntoja, joten vastaava malli ei ole mahdollinen. Hajasijoitetun majoituksen järjestäminen edellyttäisi myös uutta sopimusta

27.11.2019

Ärende/8

vastaanottopalvelut kaupungilta ostavan Maahanmuuttoviraston kanssa.

Maahanmuuttovirasto ja YK:n pakolaisjärjestö UNHCR tekevät säännöllisiä valvontakäyntejä vastaanottokeskuksiin. Valvontakäynneillä on todettu, että vähemmistöjen ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien asiakkaiden palvelut ovat Helsingissä hyvällä tasolla. Maahanmuuttoviraston vuosittain teettämän asiakaskyselyn perusteella Helsingin vastaanottokeskuksen asiakkaat taustasta riippumatta kokevat palvelut hyviksi ja asumisen vastaanottokeskuksessa turvalliseksi. Yksityismajoitukseen liittyvä aloitteessa mainittu riski esimerkiksi taloudelliseen riistoon tai muuhun hyväksikäyttöön, minkä vuoksi majoittuminen vastaanottokeskuksessa voi olla monille asiakkaille turvallisempi vaihtoehto.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Turvallinen majoitus ja kiinnittyminen yhteisöön ovat keskeisiä tekijöitä kotoutumisen kannalta. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden hyvinvoinnin varmistamiseksi vastaanottojärjestelmässä on tärkeää olla tietoa asiakasryhmän tarpeista ja heidän tukemisesta. Majoituksen järjestämisessä on huomioitava mahdollisuuksien mukaan asiakkaiden yksilölliset tarpeet samoin kuin muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien kohdalla. Turvallinen majoitus voi toteutua sekä vastaanottokeskuksessa että asianmukaisesti järjestetyssä yksityismajoituksessa."

Käsittely

10.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavaa: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsinki varmistaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoituksen turvallisuuden ja kotoutumisen edellytykset seuraavia keinoilla:

- reagoimalla vastaanottoaikkojen vähenemiseen pyrkimällä vaikuttamaan siihen, että Maahanmuuttovirasto lisäisi vastaanottokeskuksiin

27.11.2019

majoituspaikkoja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville turvapaikanhakijoille koko turvapaikkaprosessin ajaksi

- vahvistamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden varhaista tunnistamista lisäämällä toistuvaa tiedon- saantia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemasta Suomessa sekä ohjaamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat turvapaikanhakijat oikeusavun ja erityistuen piiriin jo varhaisista signaaleista

- huomioimalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien palveluiden ulkopuolelle joutuneiden turvapaikanhakijoiden erityisen haavoittuvan aseman perusteena kriisimajoituksen piiriin pääsemiseksi yhtäläisin oikeuksin lapsiperheiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien paperittomien kanssa."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Sanna Vesikansa

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Katju Aro)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Alekski Niskanen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Katju Aro, Leo Bergman, Sandra Hagman, Laura Nordström

Tyhjä: 2

Kati Juva, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

Jäsen Katju Aron vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 4 - 7 (tyhjää 2).

2 äänestys

27.11.2019

Ärende/8

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Laura Nordström, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 2

Seija Muurinen, Aleksi Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi